

คำว่า “ปฏิบัติราชการแทน” “รักษาราชการแทน” “รักษาการในตำแหน่ง” จะใช้คำใด และกรณีใด

คำทั้งสามคำดังกล่าวเป็นการมอบอำนาจในการปฏิบัติราชการตามกฎหมายซึ่งมีการใช้คำ สำหรับมอบอำนาจที่แตกต่างกันไปแต่ละกรณี กล่าวคือ

1. “ปฏิบัติราชการแทน” จากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 หมวด 5 มาตรา 38-40 คำว่า “ปฏิบัติราชการแทน” หมายถึง การมอบอำนาจในการสั่งการอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกัน หรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทนได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา การมอบอำนาจนี้ต้องทำเป็นหนังสือ

โดยสรุป “ปฏิบัติราชการแทน”ใช้ในกรณี ผู้มีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ มอบอำนาจที่ตนมีอยู่ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องให้บุคคลอื่นปฏิบัติแทน เป็นการทำให้เกิดความรวดเร็ว กระจายความรับผิดชอบ และสะดวกแก่ประชาชน การมอบอำนาจนี้ใช้ได้ตลอดไปจนกว่าจะมีการถอนอำนาจคืน ตัวอย่าง อธิการบดี ซึ่งมีอำนาจอนุมัติให้ข้าราชการไปและกลับจากลาศึกษา เห็นว่าเพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ จึงมีคำสั่ง มอบอำนาจให้รองอธิการบดี เป็นผู้อนุมัติแทน

2. “รักษาราชการแทน” จากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 หมวด 6 มาตรา 41-50 คำว่า “รักษาราชการแทน” หมายถึง กรณีไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งใดหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติ ราชการได้ กฎหมายกำหนดให้ ผู้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งเข้าไปรักษาราชการแทนตำแหน่งนั้น โดยผู้รักษาราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน การรักษาราชการแทนเกิดขึ้นโดยผลของกฎหมาย ไม่ต้องมีการแต่งตั้ง เมื่อมีผู้ดำรงตำแหน่ง หรือมาปฏิบัติหน้าที่ได้แล้วการรักษาราชการแทนก็จะสิ้นสุดลง

โดยสรุป “รักษาราชการแทน”เกิดจากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 กำหนดให้มีการรักษาราชการแทนสำหรับบางตำแหน่งไว้ เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ปลัดกระทรวง อธิบดี รองอธิบดี ฯลฯ ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากองหรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่า กอง ตัวอย่าง อธิการบดี เดินทางไปราชการ รองอธิการบดีจะเป็นผู้รักษาราชการแทนตามที่พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 กำหนดไว้ทันที

3. “รักษาการในตำแหน่ง” จากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ซึ่งได้กำหนดกรณีที่มีได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กรณีตำแหน่งข้าราชการ พลเรือนสามัญว่างลงหรือไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการพลเรือน ที่เห็นสมควรรักษาการในตำแหน่งได้

โดยสรุป กรณีที่ตำแหน่งซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ว่าลงหรือไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งบรรจุมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ที่เห็นสมควร ให้รักษาการในตำแหน่งที่ว่างหรือไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ ตัวอย่าง หัวหน้างานการเงินและบัญชี (เป็นตำแหน่งที่มีได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534) ลาออกจากราชการ ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ มีคำสั่งแต่งตั้งนาง ก. ให้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้างานการเงินและบัญชี

รวบรวมและเสนอโดย หน่วยวินัยฯ

02/08/56